

Analiza wyników egzaminu ósmoklasisty - język polski

Do egzaminu z języka polskiego uczniowie klasy VIII Szkoły Podstawowej w Sokolnikach przystąpili 15 kwietnia 2019r.

Na tegorocznym egzaminie ósmoklasisty z języka polskiego uczniowie rozwiązywali zadania obejmujące treści zapisane w podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego sześciolletniej szkoły podstawowej oraz dla klas VII i VIII ośmioletniej szkoły podstawowej.

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Arkusz standardowy zawierał **22 zadania**. Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań można było uzyskać **maksymalnie 50 punktów**, w tym 15 punktów (30%) za rozwiązanie zadań zamkniętych (wyboru wielokrotnego, prawda-fałsz i na dobieranie) oraz 35 punktów (70%) za rozwiązanie zadań otwartych.

Zestawienie punktów uzyskanych przez uczniów kl. VIII z egzaminu - język polski

Ilość punktów	Ilość uczniów w szkole
45	1
44	1
37	1
32	1
31	1
25	2
24	1
21	1
18	1
17	2
11	1
Liczba zdających	13

Średnie wyniki z egzaminu ósmoklasisty (w procentach)

Obszar /Oddział	Kraj	Województwo	Powiat	Gmina	Szkoła
Język polski	63	64	63	59	53

Poziom wykonania poszczególnych zadań (w procentach)

Numer zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Szkoła	31	92	62	62	69	69	54	62	85	62	69
Kraj	68	94	66	78	81	62	76	83	94	66	63
Numer zadania	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Szkoła	69	19	23	65	85	62	77	92	46	46	46
Kraj	82	60	33	73	80	81	48	94	72	74	55

Wskaźnik łatwości zadań standardowego zestawu egzaminacyjnego dla uczniów klasy VIII

Wartość wskaźnika	0–0,19	0,20–0,49	0,50–0,69	0,70–0,89	0,90–1
Interpretacja	<i>bardzo trudne</i>	<i>trudne</i>	<i>umiarkowanie trudne</i>	<i>łatwe</i>	<i>bardzo łatwe</i>
Numery zadań	13	1,14,20,21, 22	3,4,5,6,7,8,10, 11,12,15,17,	9,16,18,	2,19,

Arkusz składał się z dwóch części. Pierwsza część zawierała 2 wiązki zadań – łącznie 21 zadań.

Zadania 1.–11. odnosiły się do fragmentu utworu Antoine’a de Saint-Exupéry’ego pt. *Mały Księżę*. Sprawdzały nie tylko znajomość lektury obowiązkowej, ale także stopień opanowania umiejętności z zakresu czytania utworów literackich oraz odbioru tekstów kultury, umiejętności językowych oraz tworzenia własnej wypowiedzi ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności argumentowania oraz umiejętności językowych.

Zadania 12.–21. skupione były wokół tekstu Krzysztofa Teodora Toeplitza *Początki kina*. Zadania sprawdzały umiejętność odbioru tekstów kultury, czytania tekstów literackich, umiejętność wnioskowania i argumentowania oraz kompetencje z zakresu kształcenia językowego.

Zadania w obu wiązках sprawdzały umiejętności zapisane w trzech obszarach: Kształcenie literackie i kulturowe, Kształcenie językowe, Tworzenie wypowiedzi.

W drugiej części arkusza uczeń wybierał jeden z dwóch tematów wypracowania. Uczniowie mieli do wyboru dwie formy wypowiedzi: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym – rozprawka lub wypowiedź o charakterze twórczym – opowiadanie.

Umiejętność czytania utworów literackich i odbioru tekstów kultury

Umiejętność czytania utworów literackich sprawdzały **zadania 2., 3. oraz 5.1.**

Znajomość rozumienia dosłownego i przenośnego znaczenia wyrazów w kontekście znajomości problematyki *Małego Księcia* sprawdzały **zadania 2. i 5.1.**

Zadanie 3. sprawdzało umiejętność odczytywania symboli w kontekście przywołanego tekstu.

Umiejętność odbioru tekstów kultury badały **zadania: 1.** (z wiązki literackiej związanej z *Małym Księciem*) oraz **12., 13., 14. i 15.** (z wiązki nieliterackiej związanej z tekstem *Początki kina*).

Zadania 1. oraz 12. sprawdzały umiejętność określania głównej myśli fragmentów tekstu, co wymagało od uczniów umiejętności wyszukiwania w tekście potrzebnych informacji.

Zadanie 1. odnosiło się do całego przytoczonego fragmentu *Małego Księcia* i wymagało określenia, na które z podanych pytań we fragmencie tym nie można znaleźć odpowiedzi, a zadanie 12. – sprawdzające umiejętności w oparciu o tekst nieliteracki – wymagało przyporządkowania pytań do akapitu, na które dane pytanie odpowiada.

Zadanie 13. sprawdzało umiejętność wyszukiwania w tekście potrzebnych informacji oraz rozumienia znaczenia użytego sformułowania.

Zadanie 15. wymagało udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy przywołane w treści zadania słowa Mirosława Przyłipiaka mają związek z zamieszczonym w arkuszu tekstem *Początki kina*. Aby poprawnie wykonać zadanie, należało wykazać się umiejętnością rozumienia przywołanego tekstu kultury i wyciągnąć wnioski, odwołując się do informacji zawartych w tekście Krzysztofa Teodora Toeplitza.

Zadanie 14. wymagało natomiast od ucznia wyciągnięcia wniosków z przesłanek zawartych we fragmencie tekstu *Początki kina* i ustalenia prawdziwości podanych stwierdzeń odnoszących się do jego treści.

Umiejętności językowe

Umiejętności językowe ósmoklasistów w arkuszu egzaminacyjnym badano **zadaniami: 7., 8.1., 9., 10., 17., 19. oraz 20.** (zadanie 7. – rozpoznanie przymiotnika, zadanie 8.1. - rozpoznanie spójnika, zadanie 9. dotyczyło interpunkcji, zadanie 10.- wykazanie się znajomością reguły ortograficznej dotyczącej „ó” wymiennego).

Zadania 19. i 20. sprawdzały umiejętności uczniów z zakresu rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz poznawania pojęć służących do opisywania języka i językowego komunikowania się ludzi.

Umiejętność korzystania z informacji zawartych w słowniku języka polskiego sprawdzało natomiast **zadanie 17.**

Tworzenie wypowiedzi i forma użytkowa – zaproszenie

Umiejętności z zakresu tworzenia wypowiedzi sprawdzały m.in. **zadania 8.2., 11. i 18.**

W **zadaniu 8.2.** uczniowie mieli określić rolę form gramatycznych w szerszym kontekście – powiązać je z charakteryzowaniem postaci, z odczytywaniem sensów i idei wpisanych w teksty literackie. Uczniowie, mając świadomość funkcji spójnika przeciwstawnego w zdaniu złożonym współrzędnie, mieli za zadanie odczytać sens zacytowanej wypowiedzi i wnioskować o systemie wartości bohatera w kontekście znajomości całego utworu. Istotną przy uzasadnianiu własnego stanowiska była również umiejętność argumentowania.

Zadanie 18. wymagało natomiast zrozumieniem funkcji środków językowych użytych przez autora tekstu *Początki kina*. Aby poprawnie wykonać zadanie, należało określić, czy tekst ma charakter subiektywny i czy można odnaleźć w nim elementy retoryczne wskazujące na chęć nawiązania przez autora relacji z czytelnikiem.

Na tegorocznym egzaminie sprawdzano również, czy uczniowie kończący szkołę podstawową potrafią napisać tekst użytkowy na określony temat. W **zadaniu 11.** polecono uczniom zredagowanie zaproszenia na premierę spektaklu *Tajemnice osławiania* opartego na motywach utworu Antoine’a de Saint-Exupéry’ego. Wymagano od uczniów, aby w zaproszeniu posłużyli się dwoma argumentami zachęcającymi do obejrzenia spektaklu.

Tworzenie dłuższej formy wypowiedzi – wypracowanie

Umiejętność tworzenia dłuższej formy wypowiedzi sprawdzało **zadanie 22.** Uczniowie mieli do wyboru dwie formy wypowiedzi:

-wypowiedź o charakterze argumentacyjnym – *Napisz rozprawkę, w której rozważysz, czy w relacjach międzyludzkich lepiej kierować się sercem czy rozumem.* W argumentacji odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej oraz do innego utworu literackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 wyrazów.,

- wypowiedź o charakterze twórczym – *Napisz opowiadanie o odwiedzinach lisa na planecie Małego Księcia, podczas których lis przekonuje się, czy chłopiec wykorzystał wiedzę zdobytą podczas podróży.* Wypracowanie powinno dowodzić, że znasz lekturę *Mały Książę*. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 wyrazów.

Każdy temat wymagał odwołania do lektury obowiązkowej

Zadaniem, które przede wszystkim sprawdzały znajomość lektur, były **zadania: 4., 5.2., 6., 16. i 21.**

Zadanie 4. sprawdzało umiejętność określenia problematyki w utworze literackim.

Zadanie 6. natomiast wymagało od uczniów nie tylko umiejętnego odczytania symboliki przedstawionych na rysunkach postaci, ale także przedstawienia swojego zdania, uzasadnienia go i przywołania przykładu z lektury obowiązkowej w funkcji argumentacyjnej.

W **zadaniu 5.2.** uczeń musiał wyciągnąć wnioski na podstawie dwóch tekstów. Zadaniem

tym sprawdzano, na ile uczniowie potrafią odczytać myśl przewodnią jednej lektury obowiązkowej zilustrować postawą bohatera z innej lektury obowiązkowej, przywołując sytuację z tej lektury.

Znajomość utworu *Kamienie na szaniec* Aleksandra Kamińskiego sprawdzało **zadanie 16**. Zadaniem uczniów było rozpoznanie utworu na podstawie przytoczonego fragmentu (zadanie 16.1.), a następnie podanie przykładu konkretnych działań, które podejmowali bohaterowie tej lektury, by zniechęcić Polaków do uczęszczania do kin (zadanie 16.2).

Nieco odmienny – od wyżej prezentowanych – sposób badania znajomości lektur obowiązkowych ukazuje **zadanie 21.**, sprawdzające znajomość lektury *Szyfrowe prace* Stefana Żeromskiego. Narzędziem do analizy dzieła literackiego stał się przekład intersemiotyczny. Zadaniem ucznia było dostrzeżenie analogii między utworem literackim a plakatem filmowym oraz wyjaśnienie sensu elementów graficznych plakatu w kontekście odczytania problematyki lektury obowiązkowej. Ósmoklasiści musieli zatem zderzyć dwa teksty: literacki oraz ikoniczny i zinterpretować sens elementów graficznych w kontekście całej powieści Stefana Żeromskiego.

Na podstawie analizy wyników uzyskanych przez uczniów na egzaminie z języka polskiego należy:

- doskonalić umiejętność rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury poprzez wprowadzanie ćwiczeń polegających np. na układaniu planu wydarzeń podczas omawiania utworów literackich albo tworzeniu streszczenia tekstu lub układaniu pytań do tekstu podczas omawiania na lekcjach utworów nieliterackich, wyszukiwaniu w tekście konkretnych faktów czy informacji,
- kształtować umiejętność argumentowania poprzez zachęcanie uczniów do formułowania argumentów podczas tworzenia wypowiedzi ustnych i pisemnych, do uzasadniania swojego zdania poprzez odwołanie się do przykładów z utworów literackich i życia codziennego,
- stwarzać sytuacje komunikacyjne, w których uczeń może pełnić różne role, np. nadawcy i odbiorcy wypowiedzi, uczestnika, twórcy, obserwatora i w ten sposób kształcić i doskonalić umiejętności funkcjonalnego wykorzystywania przez uczniów środków retorycznych,
- omawiane na lekcjach opowiadania uczynić punktem wyjścia do ćwiczeń sprawdzających umiejętność wskazywania w opowiadaniu elementów twórczych, takich jak: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, puenta, punkt kulminacyjny, dialog, monolog, retrospekcja,
- kształcić umiejętności w zakresie poprawności językowej poprzez wprowadzenie różnorodnych ćwiczeń redakcyjnych w zakresie składni, leksyki czy frazeologii,
- wypracowywać u uczniów nawyk starannego redagowania własnych wypowiedzi, a przy tworzeniu wypowiedzi pisemnych zwrócić szczególną uwagę na ortografię i interpunkcję.